

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 lutego 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jacek Błaszczyk

w sprawie **K.S.**

ukaranego z art. 94 § 1 k.w.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

w dniu 24 lutego 2026 r.

kasacji, wniesionej przez Prokuratora Generalnego, na korzyść obwinionego od wyroku nakazowego Sądu Rejonowego Katowice – Wschód w Katowicach z dnia 6 listopada 2025 r., sygn. akt IV W 582/25,

- 1. uchyla zaskarżony wyrok i uniewinnia K.S. od popełnienia zarzucanego mu wykroczenia;**
- 2. obciąża Skarb Państwa kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego.**

[WB]

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy Katowice-Wschód w Katowicach wyrokiem nakazowym z dnia 6 listopada 2025 r., sygn. akt IV W 582/25, uznał obwinionego **K.S.** za winnego tego,

że w dniu 24 września 2025 r. o godzinie 00:08 w K. przy ul. B. prowadził pojazd mechaniczny marki T. o nr rej. (..), po drodze publicznej, nie mając do tego uprawnienia, czym wyczerpał dyspozycję art. 94 § 1 k.w., za co na podstawie art. 94 § 1 k.w. w zw. z art. 24 § 1a i § 3 k.w. wymierzył mu karę grzywny w wymiarze 1 500 (tysiąca pięciuset) złotych.

Nadto, w punkcie 2, działając na podstawie art. 94 § 3 k.w. w zw. z art. 29 § 1 i 2 k.w. Sąd orzekł wobec K.S. zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 6 miesięcy.

Sąd wydał również rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów i na podstawie art. 118 § 1 i 2 k.p.w., art. 119 § 1 k.p.w. oraz art. 3 ust. 1 w zw. z art. 21 pkt 2 ustawy o opłatach w sprawach karnych zasądził od obwinionego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 70 (siedemdziesięciu) złotych tytułem zryczałtowanych wydatków oraz obciążył go opłatą w kwocie 150 (stu pięćdziesięciu) złotych (k. 22).

Wobec faktu, że żadna z uprawnionych stron nie wniosła w zawitym terminie sprzeciwu, przedmiotowy wyrok nakazowy uprawomocnił się w dniu 26 listopada 2025 r. (k. 25).

Kasację na korzyść obwinionego wniosł Prokurator Generalny zarzucając rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisu prawa procesowego, a mianowicie art. 93 § 2 k.p.w., poprzez nieuzasadnione przyjęcie, że występują przesłanki do rozpoznania sprawy obwinionego w postępowaniu nakazowym, skutkiem czego wydanie wyroku nakazowego nastąpiło również z rażącym naruszeniem prawa materialnego, a mianowicie art. 94 § 1 k.w., poprzez jego wadliwe zastosowanie i uznanie K.S. za winnego popełnienia wykroczenia, polegającego na kierowaniu pojazdem mechanicznym, w dniu 24 września 2025 r., bez wymaganych do tego uprawnień w postaci prawa jazdy, podczas gdy okoliczności popełnienia zarzucanego obwinionemu czynu i jego wina, w świetle całokształtu zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego budzą wątpliwości, albowiem z uzyskanego na etapie czynności wyjaśniających pisma Urzędu Miejskiego w D. wynika, że w dniu 20 maja 2025 r. Prezydent m. W. wydał K.S. dokument prawa jazdy kat. AM, A1, A2, A, B1, B, BE, C1, C, C1E, CE, D1, D, D1E, DE, T o nr [...], który obwiniony okazał w trakcie kontroli drogowej - co winno skutkować uznaniem, iż zachowanie obwinionego nie wyczerpało ustawowych znamion przypisanego mu wykroczenia z art. 94 § 1 k.k., ponieważ w dniu 24 września 2025 r. niewątpliwie posiadał on uprawnienia do kierowania pojazdami.

W oparciu o tak sformułowany zarzut skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku nakazowego i uniewinnienie obwinionego od przypisanego mu wykroczenia z art. 94 § 1 k.w.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja Prokuratora Generalnego jest oczywiście zasadna w stopniu wymaganym przez art. 535 § 5 k.p.k. w z. z art. 112 k.p.w., co umożliwiło jej rozpoznanie na posiedzeniu w składzie jednoosobowym (art. 15 § 4 k.p.w.).

Zaskarżone orzeczenie zapadło z rażącą obrazą art. 94 § 1 k.w., tj. przepisu penalizującego zachowanie polegające na prowadzeniu pojazdu mechanicznego, na drodze publicznej, w strefie zamieszkania lub strefie ruchu, nie mając do tego uprawnienia.

Rozważania odnośnie do wskazanego uchybienia należy rozpocząć od poczynienia pewnych wstępnych uwag.

I tak, po pierwsze, zgodnie ze stanowiskiem wyrażonym przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 19 marca 2019 r., IV KK 59/19, przez brak wymaganych uprawnień w rozumieniu art. 94 § 1 k.w. należy rozumieć zarówno sytuację, gdy dana osoba w ogóle nie uzyskała uprawnień do prowadzenia pojazdu określonej kategorii w sposób wskazany w przepisach ustawy Prawo o ruchu drogowym, utraciła je w wyniku cofnięcia i musi ponownie ubiegać się o uzyskanie takich uprawnień lub posiadając *de facto* takie uprawnienia nie może w danej chwili ich realizować i z nich korzystać z uwagi np. na ich czasowe "zawieszenie", nie powodujące jednak ich definitywnej utraty.

Po drugie, jak słusznie wskazał skarżący podstawą uznania, że K.S. prowadził pojazd mechaniczny bez wymaganych do tego uprawnień, był fakt wystosowania wobec wymienionego, w dniu 17 września 2025 r., wniosku o sprawdzenie kwalifikacji kierowcy. W ramach weryfikacji tych ustaleń uzyskano informację z Urzędu Miejskiego w D., z treści której wynika, że w dniu 20 maja 2025 r. Prezydent m. W. wydał K.S. dokument prawa jazdy kat. AM, A1, A2, A, B1, B, BE, C1, C, C1E, CE, D1, D, D1E, DE, T o nr [...]. Nadto, Prezydent Miasta D. w dniu 8 października 2025 r. wydał pod numerem [...] decyzję o skierowaniu K.S. na kontrolne sprawdzenie kwalifikacji w związku z otrzymanym w dniu 17 września 2025 r. wnioskiem Komendanta Wojewódzkiego Policji w K.. Zatrzymanie opisanego powyżej prawa jazdy, zgodnie z Centralną Ewidencją Kierowców, nastąpiło w dniu 24 września 2025 r. (k. 14).

Wprawdzie zatrzymanie, wydanego w kraju prawa jazdy w trybie art. 135 ust. 1 pkt 1 lit. a, c-f i pkt 2-3 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym, czyli również w związku z przekroczeniem przez kierującego pojazdem liczby 24 punktów za naruszenie przepisów ruchu drogowego (art. 135 ust. 1 pkt 1c p.r.d.) w myśl dyspozycji art. 104a ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. o kierujących pojazdami, skutkuje zawieszeniem uprawnień do kierowania pojazdami, zaś osoby,

których uprawnienia do kierowania pojazdami zostały zawieszono, uznaje się za nieposiadające uprawnień do kierowania pojazdami w zakresie i w okresie, w których uprawnienia te zostały zawieszono (art. 104a ust. 5 ustawy o kierujących pojazdami), to jednak prawo jazdy wydane na nazwisko K.S. zostało zawieszono dopiero w związku z kontrolą drogową przeprowadzoną w dniu zdarzenia, tj. 24 września 2025 r., a tym samym czynność ta nie mogła wywołać skutków w odniesieniu do uprzedniego prowadzenia przez wymienionego pojazdu mechanicznego.

W sprawie bezspornym jest również, że od dnia 8 lipca 2023 r. K.S. dopuścił się łącznie 13 (trzynastu), wpisanych do ewidencji kierujących pojazdami, naruszeń przepisów ruchu drogowego (k. 15), co niewątpliwie było powodem wystosowania wobec niego, przez Komendanta Wojewódzkiego Policji w K., wniosku o skierowanie na kontrolne sprawdzenie kwalifikacji. Wprawdzie wniosek ten został nadany i dotarł do organu administracyjnego już w dniu 17 września 2025 r., to jednak samo wysłanie takiego wniosku nie jest równoznaczne z zawieszeniem uprawnień do kierowania pojazdami. Co więcej, również wydanie przez właściwy organ decyzji administracyjnej jedynie o skierowaniu kierowcy na kontrolne sprawdzenie kwalifikacji nie oznacza automatycznego zawieszenia uprawnień do kierowania pojazdami, gdyż należy w tym miejscu zaznaczyć, że przedmiotowa decyzja została wobec K.S. wydana dopiero w dniu 8 października 2025 r., podczas gdy zarzucany mu czyn miał miejsce wcześniej, albowiem w dniu 24 września 2025 r.

Zgodnie z art. 93 § 1 k.p.w. Sąd na posiedzeniu może wydać wyrok nakazowy w sprawach o wykroczenia, w których wystarczające jest wymierzenie nagany, grzywny albo kary ograniczenia wolności. Z kolei w myśl art. 93 § 2 zd. 1 k.p.w. orzekanie w postępowaniu nakazowym może nastąpić, jeżeli okoliczności czynu i wina obwinionego nie budzą wątpliwości. Uznaje się, że tryb nakazowy jest postępowaniem uproszczonym przewidzianym dla spraw o charakterze oczywistym, gdzie materiał dowodowy zgromadzony w fazie przedprocesowej w sposób jednoznaczny przesądza o odpowiedzialności obwinionego, eliminując tym samym konieczność przeprowadzania pełnego postępowania dowodowego na rozprawie (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 maja 2025 r., I KK 114/25). Wymóg ten oznacza w szczególności brak wątpliwości co do tak zasadniczych kwestii, jak realizacja przez obwinionego wszystkich znamion określonych w konkretnym przepisie typizującym dane wykroczenie, jak również wyczerpanie pozostałych warunków odpowiedzialności, ujętych w części ogólnej Kodeksu wykroczeń (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 lutego 2024 r., V KK 524/23).

Tymczasem w realiach rozpoznawanej sprawy taka sytuacja nie występowała. K.S. został ukarany za kierowanie pojazdem mechanicznym bez uprawnień do prowadzenia tego rodzaju pojazdów mechanicznych. Sądowi Rejonowemu Katowice – Wschód w Katowicach umknął fakt, że w dniu 24 września 2025 r. obwiniony okazał

podczas kontroli dokument w postaci polskiego prawa jazdy, który w związku z informacją widniejącą w Centralnej Ewidencji Kierowców został zatrzymany przez dokonującego kontroli policjanta. Czynność ta została dokonana po sprawdzeniu przedmiotowego dokumentu, a zatem w dacie czynu obwiniony posiadał ważne uprawnienia do kierowania pojazdami i dysponował odpowiednim dokumentem.

Mając na względzie przedstawione kwestie stwierdzić należy, że kasację wniesioną przez Prokuratora Generalnego należało uznać w całości jako oczywiście zasadną.

Czyn przypisany K.S. nie wyczerpał bowiem znamion wykroczenia z art. 94 § 1 k.w., wobec czego zaskarżony wyrok nakazowy należało uchylić, a obwinionego należało uniewinnić od popełnienia zarzuconego mu wykroczenia (art. 537 § 2 k.p.k. w zw. z art. 112 k.p.w.).

Kierując się przedstawionymi względami, Sąd Najwyższy orzekł jak w wyroku, rozstrzygając także o kosztach sądowych postępowania kasacyjnego na podstawie art. 638 k.p.k. w zw. z art. 121 § 1 k.p.w.

[WB]

[a.ł.]